

Handlingsprogram för räddningstjänst

Handlingsprogram för räddningstjänst

Med räddningstjänst avses i lagen de räddningsinsatser som staten eller kommunerna skall ansvara för vid olyckor och överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljön.

Enligt lagen om skydd mot olyckor skall kommunen ha ett handlingsprogram för räddningstjänst. I programmet skall anges **målet** för kommunens verksamhet samt de **risker** för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser. I programmet skall också anges vilken **förmåga** kommunen har och avser att skaffa sig för att göra sådana insatser. Förmågan skall redovisas såväl med avseende på förhållandena i fred som under höjd beredskap.

Vilken räddningstjänstförmåga MBR har i stort redovisas i detta handlingsprogram. För ytterligare information hänvisas till MBR:s hemsida och kansli i Västerås.

Detta handlingsprogram träder i kraft 2017-10-10 och är antaget av direktionen för Mälardalens Brand- och Räddningsförbund 2017-09-26.

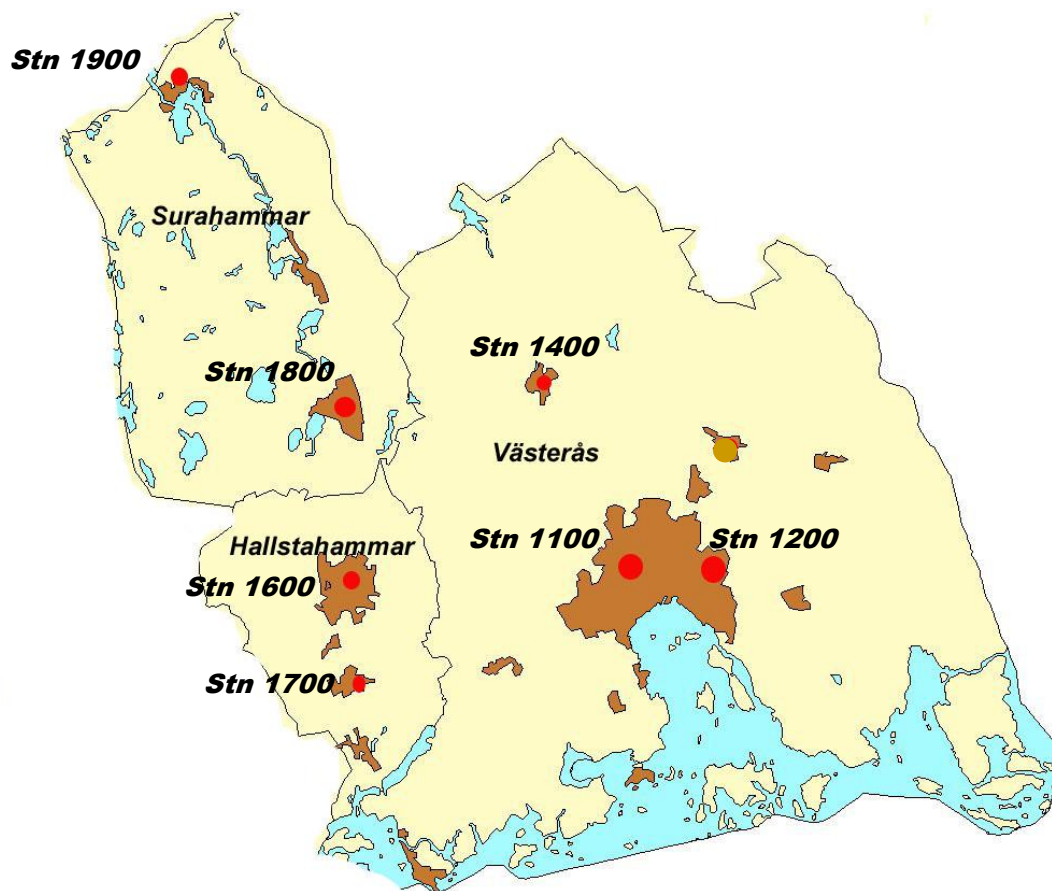
Innehållsförteckning		Sida
1	MBR:s insatsområde för räddningstjänst	4
2	Risker som kan föranleda räddningsinsats	
2.1.	Riskbild	6
2.1.1	Brand	6
2.1.2	Trafik	7
2.1.3	Farlig verksamhet (2 kap 4 §)	8
2.1.4	Övrigt	9
3	Mål för räddningstjänsten	
3.1	Nationella krav på kommunerna	10
3.2	Inriktningsmål-, effekt- och prestationsmål	10
3.2.1	Brand	11
3.2.2	Trafik	11
3.2.3	Nödständig person i sjö eller vattendrag	12
3.2.4	Utsläpp farligt ämne	12
3.2.5	Stora olyckor (katastrofer)	13
3.2.6	Samverkan	13
3.2.7	Övrigt	13
4	Förmåga	
4.1	Allmänt	14
4.2	Brand	15
4.2.1	Räddningsstyrkornas förmåga	15
4.2.2	Utryckningsbefälens förmåga	16
4.2.3	Räddningsstyrkornas placering	16
4.2.4	Brandvattenförsörjning	17
4.2.5	Avvikelse i brandpostnätet	17
4.2.6	Avvikande framkörningstider	17
4.3	Trafikolyckor	18
4.4	Nödständig person i sjö eller vattendrag.	19
4.5	Utsläpp farligt ämne	19
4.6	Ledning av insatser	20
4.7	Speciella resurser och åtaganden	20
4.8	Varning och information	20
4.9	Alarmering av räddningstjänsten	21
4.10	Speciella funktioner och kompetenser	21
4.11	Höjd beredskap	22
4.12	Övrigt	22
5	Resurser	
5.1	Bemannning	22
5.2	Avvikande bemanning	22
5.3	Avvikande uppehållsplats	23
5.4	Förstärkt bemanning	23
5.5	Fordon och materiel	23
5.6	Förstärkningsresurser	24
5.7	Ledningsresurser för räddningstjänst	24
6	Förkortningar	25
7	Begrepp och definitioner	26

Bilagor:

1. Bebyggelse/vattenförsörjning
2. Framkörningstider
3. Varningsaggregat

1. MBR:s insatsområde för räddningstjänst

Området omfattar det fysiska området av kommunerna Hallstahammar, Surahammar och Västerås inklusive vattendrag och sjöar, förutom större delen av Mälaren. Ytan är totalt 1478 km².

I Mälaren ansvarar MBR för räddningstjänsten inom hamnen. Detta område utgörs av ytan mellan land och en linje dragen mellan Johannisberg - Kattskär - Amundsgrund - Framnäs. Gränsen är fastställd med hänsyn till vad som anges i Lokala ordnings- och säkerhetsföreskrifter (Hamnordning) för Västerås Hamn, beslutade av kommunfullmäktige den 14 december 1995. Detta hamnområde har med hänsyn till småbåtshamnarna utökats med ett område Framnäs - Notudden - Amundsgrund. Räddningstjänst i vattnet utanför hamnen ligger under statens ansvar.

2. Risker som kan föranleda räddningsinsats

2.1. Riskbild

Under detta avsnitt beskrivs de befintliga riskerna inom MBR:s område uppdelade på brand i byggnad, trafik och övrigt.

Statistik och genomförda riskbedömningar visar att trafikolyckor tillsammans med bränder står för det största antalet händelser i kommunerna. En fördjupad analys har genomförts och finns beskriven i riskanalys Dnr: 2013/370-MBR-191.

Trafikolyckor och bränder i bostäder orsakar störst skada på människor. Objekt där redogörelse för brandskyddet skall finnas, står för mer än hälften av händelserna med stora konsekvenser för egendom. Trafiken med farligt gods utgör största risken för miljön.

2.1.1. Brand

Bostäder

- Ca 170 000 innevånare. Västerås kommun växer kraftigt. Hallstahammar ökar svagt medan Surahammars kommun minskar i folkmängd. Över 115 000 har sitt boende i Västerås tätort. Prognoser anger att befolkningen i Västerås stad kommer att öka ytterligare de närmaste åren liksom antalet bostäder i Västerås centrala delar. Ett ökat antal äldre utgör en väsentlig faktor att ta hänsyn till i räddningstjänstsammanhang. I slutet av 2014 var ca.8900 personer över 80 år MBR:s utryckningsområde.
- I Västerås centralort finns ett stort antal byggnader (>200) högre än 4 våningar vars utrymningsstrategi bygger på alternativ utrymning genom fönster med hjälp av MBR:s höjdfordon.
- I Hallstahammars centralort finns sex byggnader högre än 4 våningar vars utrymningsstrategi i grunden bygger på motsvarande hjälp av MBR:s höjdfordon.

Vård, omsorg och kriminalvård m.m. (ca 150)

- Mer än 100 inrättningar för vård eller omsorg för fler än 3 personer som har hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand inklusive ett länsläsarett med mer än 450 sängplatser i byggnader med upp till 12 våningar som mest.
- Ett mindre antal låsta institutioner och anstalter finns i Tillberga och Västerås där de intagna är inlåsta ständigt eller under viss tid.

Förskoleverksamhet, skolverksamhet eller skolbarnomsorg (ca 150)

- Mer än 60 förskolor, skolor eller skolbarnomsorg där verksamheten inte enbart är belägen i markplan.
- Mer än 70 skolor eller barnomsorgsanläggningar där fler än 90 barn eller ungdomar vistas samtidigt.
- Mellan 7 och 10 förskolor, skolor eller skolbarnomsorg där fler än 5 funktionshindrade barn eller ungdomar med hjälpbehov vid utrymning i händelse av brand vistas samtidigt.

Hotell och andra tillfälliga boenden (ca 25 st)

- Mer än 10 byggnader för hotell, pensionat eller vandrarhem med platser för minst 9 gäster eller som har minst 5 gästrum.

- Mer än 10 byggnader för elevhem eller förläggningar med platser för fler än 50 personer eller med fler än 25 förläggingsrum.
- Mer än 50 skolor och andra liknande lokaler som används för tillfällig förläggning vid ungdomsarrangemang. Som mest kan det vara upp mot 300 personer i en skola.

Samlingslokaler m.m. (ca 300)

- Mer än 100 samlingslokaler som används av fler än 150 personer.
Stora köpcentra, framför allt i Västerås centrum, på Hälla och på Erikslund där många butiker inryms i samma brandcell och ibland i flera våningsplan. Stora konsert- och teaterlokaler med personantal upp till 1600 i Västerås.
- Mer än 100 restauranger och andra liknande verksamheter vilka har tillstånd att servera alkohol och där det finns platser för fler än 50 personer i samma lokal.
- Ca 10 fritidsanläggningar där det finns platser för fler än 1000 personer, helt eller delvis under tak.

Industrier (ca 200)

- Mer än 100 byggnader eller andra anläggningar med minst 20 personer sysselsatta samtidigt i industriverksamhet finns i samtliga medlemskommuner
- Ett flertal mycket stora lagerlokaler med en sammanlagd yta större än 2500m² finns i Västerås, bl.a. ett antal lagercentraler på Finnsletten och ett höglager på Hacksta.
- Ca 100 industrier för vilka det krävs tillstånd enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Byggnader eller anläggningar med stora kulturhistoriska värden

- Det finns ett flertal kulturbyggnader som exempelvis Västerås slott, Domkyrkan, Schenströmska herrgården i Ramnäs, Strömsholms slott, ridanläggningarna i Strömsholm samt Skantzenområdet i Hallstahammar.

Byggnad eller anläggning vars utformning innebär stor risk för allvarliga skador vid brand

- I Västerås finns mer än 40 byggnader med fler än nio våningar ovan mark.
- I Västerås finns garage med minst två plan under mark och med ytan > 2000 m².
- Citytunneln i Västerås med förbindelse till ett stort antal olika fastigheter avsedd för boende och transporter till centrumbutiker. En brand i tunneln leder med stor sannolikhet till ett snabbt brandförlopp med stor risk för brandpersonalen i samband med rökdykning.

2.1.2 Trafik

- Europaväg 18, riksvägarna 56 och 66 samt länsväg 252 med högt trafikflöde samt betydande mängder farligt gods passerar genom området. Totalt kan så mycket som 200 000 ton farligt gods transporteras mellan Hallstahammar och Västerås under en månad vilket gör denna sträcka till en av de mest belastade i Sverige. Aktuella transportleder för farligt gods genom Västerås, Hallstahammar och Surahammar framgår av Västmanlands läns författningssamling. E18 genom hela MBR:s område Rv66 mellan Västerås och Surahammar och norr om Ramnäs, Rv56 mellan Hökåsen och kommungränsen mot Sala samt väg 252 mellan Hallstahammar och RV 66 är numera byggd som mötesfri motortrafikled vilket har positiv påverkan på konsekvenserna av trafikolyckor på dessa sträckor. En utredning har gjorts av Västerås stad angående farligt gods på vägar inom Västerås.

- Västerås stad får huvudsakligen sitt dricksvatten från Mälaren med infiltration inom Hässlö och Fågelbacken samt från grundvattentäkter i Tortuna och Orresta. En olycka med farligt gods inom något av skyddsområdena kan medföra avsevärda störningar på berört vattenförsörjningsområde.
- Hallstahammars kommuns tätorter får sitt dricksvatten från Strömsholmsåsen med viss infiltration av ytvatten som infiltreras i åsen. Dricksvattenproduktionen sker i sin helhet vid Näs vattenverk. En olycka med farligt gods på E18 eller väg 252 kan orsaka allvarlig skada på grundvattnet. Reservvattentäkt finns i Trångfors och Kolbäck. Vid kris kan Kolbäcks vattenverk startas som då kan försörja hela ledningsnätet söder om E18 med dricksvatten.
- I Surahammars kommun finns två kommunala vattenverk. De är belägna vid Rävsnäs och Fermansbo i Seglingsberg. Rävsnäs försörjer i dagsläget tätorterna Surahammar, Ramnäs och Virsbo. Fermansbo är reservvattentäkt. **En olycka med farligt gods på väg 668 i anslutning till vattentäkterna kan orsaka allvarlig skada på grundvattnet. Denna risk har minskat avsevärt sedan nya väg 252 mellan Hallstahammar och Surahammar blivit färdig 2017.**
- Omfattande järnvägstrafik med farligt gods i flera riktningar från och till Västerås, liksom transittrafik. En utredning av farligt gods på järnväg inom Västerås kommun genomförts.
- Omfattande persontågstrafik till och från Västerås. Risken för tågolycka bedöms som störst mellan Kolbäck och norra station i Västerås. På sträckan passerar ca.100 tågset måndag-fredag med som mest 400 passagerare fördelat på sju vagnar. Risken är lägre på sträckorna Kolbäck-Kvicksund och norra station i Västerås - Ransta. Måndag-fredag passerar på dessa sträckor ca. 30 tågset med mellan 100-150 passagerare fördelat på två vagnar.
- Mälarens omfattande last- och tankbåtstrafik samt friluftsliv och småbåtsverksamhet påverkar riskbilden. I Mälaren och på dess öar finns ett flertal områden som bedömts speciellt skyddsvärda eller känsliga i händelse av ett olje- eller kemikalieutsläpp. Inom Västerås kommun finns drygt 20 sådana objekt. Däribland finner man områden med särskilt skyddsvärda fågelarter, viktiga lek- och uppväxtområden för fisk, områden av stor betydelse för friluftslivet samt områden med betydande ekonomiska intressen. Mer om dessa områden och objekt går det att läsa om i "Miljöatlas för Mälaren", framtagen av kommittén för Mälarens vattenvård. Denna finns att tillgå hos MBR. Mälaren utgör samtidigt ytvattentäkt till flera kommuner.
- En olycka med farligt gods i inre delen av Västeråsfjärden kan innebära avsevärda störningar på Västerås vattenförsörjning.
- En olycka med farligt gods på Borgåsundsbron i Hallstahammars kommun med risk för läkage ner i Mälaren kan få allvarliga konsekvenser på skyddsvärda stränder i dess närhet.

2.1.3 Farlig verksamhet (2 kap 4 §)

Industrier som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckor (1999:381) eller är att betrakta som farlig verksamhet enligt Lagen om skydd mot olyckor enligt länsstyrelsens beslut.

- Inom Surahammars Bruks anläggning förvaras och hanteras stora mängder gasol. En olycka inom anläggningen kan medföra allvarliga skador på människor inom området och på den omgivande miljön.
- Kärnbränslefabriken på Norra Finnslätten i Västerås faller under lagen 1984:3 om kärnteknisk verksamhet och kontrolleras regelbundet av Strålsäkerhetsmyndigheten. Utöver kärnbränsle förekommer en omfattande lagring och hantering av brandfarlig vara och andra farliga kemikalier. Inom anläggningen finns en omfattande beredskapsplanering för åtgärder vid olyckor. En större olycka inom området kan, utöver skador på människor, miljö och egendom inom anläggningen, medföra omgivningspåverkan på människor och miljö utanför anläggningen.

- Kraftvärmeverket i Västerås försörjer de flesta tätorterna inom Västerås samt Hallstahammar med fjärrvärme. Anläggningen producerar också elenergi för distribution ut på lokala och regionala nät. Inom anläggningen används och förvaras förutom bränsle i fast form även brandfarliga gaser, saltsyra, natriumhydroxid och stora mängder ammoniak. En olycka inom anläggningen kan innebära allvarliga skador på människor och miljö utanför anläggningen samt långtgående konsekvenser för Västerås kommun som helhet. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser. Denna plan finns att tillgå på MBR:s hemsida (www.mbrf.se).
- Air Liquide i Surahammar förvarar och hanterar stora mängder vätgas och ammoniak samt flytande syre, kväve och argon. En olycka inom anläggningen kan medföra allvarliga skador på människor i området och på den omgivande miljön. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen(1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser. Denna plan finns att tillgå på MBR:s hemsida (www.mbrf.se).
- Bodycote Värmebehandling AB i Västerås lagrar stora mängder ammoniak och gasol som vid en olycka kan medföra allvarliga skador på människor inom och utanför anläggningen samt på den omgivande miljön.
- Inom djuphamnsområdet lagras och distribueras diverse olika kemikalier i varierande mängd. En olycka inom någon del av området skulle kunna medföra en omfattande skada på miljön i Mälaren och på personer inom Västerås södra och västra stadsdelar.
- Inom oljehamnsområdet lagras och distribueras stora mängder brandfarlig vara. En olycka inom någon del av området kan medföra en omfattande skada på miljön i Mälaren och allvarliga skador på personer inom Västerås södra och västra stadsdelar.
- Vid oljedepåerna OKQ8 kan det förekomma stora mängder oljeprodukter som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor och miljö. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen(1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser. Denna plan finns att tillgå på MBR:s hemsida (www.mbrf.se).
- Vid gasolomlastningsstationen Preem gas förekommer det stora mängder gasol som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor i dess närhet.
- Vid Västmanlands Lokaltrafiks bussdepå i Västerås finns en större naturgas-/biogasanläggning som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor i dess närhet.
- Rangerbangården i Västerås. Ett stort antal tankvagnar innehållande kondenserade brandfarliga och giftiga gaser samt andra kemikalier rangeras dagligen vid rangerbangården. Bostadsbebyggelse finns inom ett avstånd av 100 m från rangerbangården. En olycka inom området kan medföra allvarliga skador på människor och miljö.
- Ovako Hallstahammar AB hanterar stora mängder kromsyra som vid brand eller utsläpp kan vålla allvarlig skada på människor och miljö. Då anläggningen omfattas av kravet på säkerhetsrapport enligt 10§ lagen(1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (s.k. Sevesoanläggning enligt högre kravnivån) skall MBR ha en plan för räddningsinsatser(www.mbrf.se).
- Västerås flygplats som har godkänts enligt 6 kap. 9§ första stycket i luftfartslagen och är därmed enligt Lagen om skydd mot olyckor att betrakta som farlig verksamhet. Detta framförallt med tanke på de allvarliga konsekvenserna på liv, vattenverk och vattentäkt som en eventuell olycka på eller i omedelbar närhet till flygplatsen kan medföra.

2.1.4 Övrigt

I Västerås tätort vid Mälaren och i Svartån sker årligen tre tillbud med personer som inte själva förmår ta sig upp ur vattnet. På Strömsholms kanal förekommer många fritidsbåtar och kanoter. Antalet olyckor och tillbud på Strömsholms kanal har under senare år minskat och ligger på färre än tre per år.

Mindre än fem gånger per tio år inträffar det att åtta räddningstjänstuppdrag pågår samtidigt som kräver omfattande samordning och strategisk ledning.

Mindre än fem gånger per år inträffar det att två insatser pågår samtidigt som bägge kräver samordning av flera enheter.

Cirka en gång per år inträffar det en olycka där flera liv står på spel och som kräver omfattande insatser av räddningstjänsten.

Mer än 20 gånger per år genomförs tre eller flera insatser samtidigt inom förbundsområdet.

Ett vattenläckage på huvudvattenledningen i Västerås med diameter 700mm kan orsaka allvarliga konsekvenser på vattenförsörjningen och direkta skador på grund av stora vattenflöden med högt tryck. Detta förlopp kan ske hastigt varför skadeavhjälpan måste vidtas omgående. Om vattenledningsnätet blir trycklöst finns risk för inläckage av förorenat vatten i dricksvattenssystemet. Motsvarande risk finns i Hallstahammar och Surahammar.

3 Mål för räddningstjänsten

För verksamheten finns inriktningsmål, övergripande effektmål, effektmål och prestationsmål för styrning av verksamheten utifrån ett medborgarperspektiv.

Prestationsmålen används i första hand som styrning av MBR:s utryckningsorganisation och aktiviteter.

Trafikolyckor på väg och brand i bostad ligger till grund för dimensionering av den snabba insatsen och MBR:s förmåga i övrigt. För brand i byggnad gäller att byggnaden uppfyller normalt byggnadstekniskt brandskydd. Olyckor med personvagnståg utgör dimensionerande grund för tillgången av personal vid masskadesituationer.

Skadorna på människor, egendom och miljö skall minska genom att räddningsinsatserna i första hand genomförs effektivare. Framförallt gäller detta insatser som syftar till att rädda liv men också när särskilda skäl föreligger, insatser som syftar till att begränsa och avhjälpa skador på egendom och miljö. Begränsning av egendomsskador ska inte ske på bekostnad av allvarlig skadepåverkan i miljön.

Uppföljning av målen sker i normalfallet via insatsrapporteringsystemet. I de fall olyckorna är få till antalet eller inga alls under året sker en bedömning av möjligheten att leva upp till målen genom scenarios och analyser. Direktionen skall fortlöpande följa upp om uppsatta övergripande effektmål och effektmål uppnåtts.

3.1 Nationella krav på kommunerna

Räddningsinsatser skall genomföras vid olyckor eller överhängande fara för olyckor inom medlemskommunerna för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller i miljö.

Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningstjänstinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

3.2 Inriktnings-, effekt- och prestationsmål

Målen redovisas i nedanstående avsnitt per olycksområde samt för ledning.

Inriktningsmålen har för avsikt att utveckla den skadeavhjälpan verksamheten i viss riktning för att skapa ökad trygghet bland invånarna i våra medlemskommuner.

Effektmålen uttrycker vilka nivåer invånarna kan förvänta sig i form av skydd och säkerhet.

Prestationsmålen är viktiga för utformningen av räddningstjänsten inklusive vilka resurser som behöver anskaffas och hur personalen behöver utbildas och övas. Dessa tillsammans med räddningstjänstens förmåga utgör i vissa stycken viktiga planeringsförutsättningar för andra myndigheter och organisationer. Prestationsmålen beslutas av räddningschefen och omprövas varje år. Uppföljningen av dessa presenteras i MBR verksamhetsberättelse.

3.2.1 Brand

Inriktningsmål

För att minimera skador på människor, egendom och miljö skall tiden till dess att en förstainsats påbörjats av person med grundläggande förmåga i brandsläckning minska.

Övergripande effektmål

Bränder skall hanteras så snabbt och effektivt att de inte medför allvarliga skador för tredje man.

Effektmål

- En brand skall kunna begränsas till **en** brandcell i de fall insats påbörjats innan branden spridit sig till fler brandceller än startbrandcellen.
- Brandspridning till närliggande fristående byggnad (småhus) skall inte ske efter påbörjad släckinsats.
- En brand i ett vådrum eller liknande utrymme i en vårdanläggning ska kunna begränsas till aktuellt startutrymme i de fall insats påbörjats innan brandspridning skett till i angränsande korridor.
- Brandsläckning skall genomföras så effektivt att en brand såväl i byggnad som i terräng inte sprider sig till byggnad på annan fastighet.
- Brand i brandfarlig vara skall begränsas till aktuell anläggning.
- Till lägenhet, vars alternativa utrymningsväg utgörs av räddningstjänsts utrustning, skall insatstiden för stegutrustningen inte överstiga tiden från brandens uppkomst till dess att kritiska förhållanden uppstår genom att temperaturen och mängd giftig gas når en nivå då tredje man erhåller allvarliga skador. Brandspridning förväntas ske via fönster eller trapphus (uppställd dörr till brandlägenheten)
- En spillbrand runt en tankbil skall inte omöjliggöra livräddande insats.
- En brand i båtuppläggningsanläggning skall kunna begränsas inom de båtuppläggningskvarter branden befinner sig inom förutsatt att branden inte redan vid framkomst påverkar mer än två kvarter.
- Vid larm om skogsbrand skall fyra styrkor, fyra vattentankar, fyra terrängfordon, fyra motorsprutor samt en skogsbrandcontainer kunna vara på plats på brytpunkt inom en timme från larm.
- MBR skall kunna genomföra livräddande insats i en brandlägenhet om branden upptäcks i ett tidigt skede och första enhet är på plats inom 10 minuter från larm.

3.2.2 Trafik

Inriktningsmål

För att i ett tidigt skede förhindra allvarliga personskador skall tiden till dess att en första insats påbörjats av räddningspersonal med grundläggande förmåga i första hjälpen och säkring mot brand minska.

Övergripande effektmål

Fastklämda personer i kritiskt läge i skall vara losstagna så att sjukvårdshuvudmannen har möjlighet att ge personerna vård på sjukhus inom en timme.

Effektmål

- Vid trafikolyckor där räddningstjänstens hjälp är nödvändig för losstagning skall, de som bedömts som kritiska patienter, vara losstagna och redo för transport till sjukhus inom 40 minuter från larm.
- I normalläget skall hjälp erhållas inom 20 minuter från larm oavsett geografiskt läge.
- Till riks-, och länsvägar inom MBR som inte är byggda för mötesfri trafik och dessutom har ett stort antal trafikolyckor skall första enhet vara på plats inom 10 minuter från larm.
- Senast 30 minuter efter larm om en bussolycka skall stabilisering och friläggande av fastklämda personer ha påbörjats, samordnat och kontrollerat, i tre sektorer.

3.2.3 Nödständig person i sjö eller vattendrag.

Inriktningssmål

Tiden till dess att en nödställd får hjälp av räddningspersonal med grundläggande kunskaper i första hjälpen och ytlivräddning skall minska.

Övergripande effektmål

Nödställd person som kan hålla sig flytande i öppet vatten, skall erhålla hjälp innan vederbörande blir medvetslös pga nedkylning.

Effektmål

- Vid ytlivräddning på plats i anslutning till farbar väg och där räddningstjänstens hjälp är nödvändig, skall den drabbade vara redo för transport till sjukhus inom 30 minuter från larm.
- Vattendykarna skall kunna finna en person som befinner sig under ytan inom 15 minuter från framkomst.
- MBR skall kunna genomföra räddningsdykning med egna dykare så länge sjukvårdsledningen bedömer att det kan finnas liv att rädda.

3.2.4 Utsläpp farligt ämne

Inriktningssmål

Säkerheten för invånarna och miljön skall höjas genom utvecklad samverkan mellan MBR och verksamheter som bedriver farlig verksamhet.

Övergripande effektmål

En olycka med utsläpp av farligt ämne skall inte medföra allvarliga skador på tredje man eller omgivande miljö.

Effektmål

- MBR skall förfoga över sådana resurser, utöver de som anläggningsägarna själva är skyldiga att ha, att man kan begränsa en olycka med farligt ämne till aktuell anläggning* så att allvarliga skador på människor och miljö utanför anläggningen inte uppkommer.
- Personer i riskområde nära anläggningar, som enligt lagen om skydd mot olyckor (2003:778) 2kap4§ bedriver farlig verksamhet, skall vara utrymda eller sätta i säkerhet innan personerna ifråga erhållit allvarliga skador på grund av utsläpp av farligt ämne.
- Skada på miljön i anslutning till anläggning* där olycka med farligt ämne inträffat skall kunna begränsas så att skadan på närliggande vattentäkt inte blir bestående.

- MBR skall ha förmåga att hantera en olycka med utsläpp av farligt ämne från fordon så att olyckan inte medför allvarliga skador på personer i anslutning till olycksfordonet eller gör att omgivande miljö blir obrukbar.

*begreppet anläggning inkluderar även hamnområdet.

3.2.5 Stora olyckor

Inriktningsmål

MBR skall utveckla ledningsförmågan för att vid stora katastrofliknande olyckor kunna agera handlingskraftigt och effektivt genom användning av samhällets totala resurser så att skadorna på drabbade personer, deras egendom och på miljön minimeras.

Effektmål

- Vid katastrofliknande olyckor skall 10 styrkor kunna vara insatta på olycksplatsen inom två timmar från första larm.
- Efter fyra timmar skall avlösning för 5 styrkor finnas på brytpunkt.

3.2.6 Samverkan

Inriktningsmål

MBR skall genom ett effektivt ledningssystem kunna anpassa organisationen, nyttja samhällets resurser och egen teknik samt ha utarbetade metoder för att kunna hantera stora olyckor och extraordinära händelser som exempelvis storm och översvämning.

Övergripande effektmål

Ledningsmässigt skall MBR ha förmågan att hantera årligen återkommande typolyckor i ett tidigt skede och på ett effektivt sätt.

Effektmål

Vid stora olyckor eller motsvarande händelser skall MBR inom 60 minuter ha en bakre ledning som kan hantera ledningssystemets inledande behov av normativa och strategiska beslut.

Inom två timmar skall såväl yttre som bakre ledning kunna vara bemannad med inringd personal som är utbildad för uppgiften så att en uthållighet finns för minst ett dygn framåt.

3.2.7 Övrigt

Övergripande effektmål

- Vid olyckor där livräddningsinsats från räddningstjänsten bedöms vara nödvändig skall insats vara påbörjad senast inom 30 minuter och inom en timme vid olyckor där stora egendoms- och miljövärden står på spel.

4 Förmåga

4.1. Allmänt

Vid akuta störningar i planeringsförutsättningarna kan räddningsstyrkornas förmåga, tillfälligtvis och under begränsad tid, tillåtas vara lägre än normalt. Under pågående insats kan en ny insats inte garanteras med full effekt.

MBR:s enheter når större delen av förbundets yta inom 20 minuter och merparten av hushållen inom 10 minuter. Med avseende på snabbhet, även benämnt servicegrad, så ligger MBR bättre till än riksgenomsnittet. Räddningspersonalens förmåga att hantera olika olyckor skiljer sig mellan heltid och RIB-personal eftersom utryckningserfarenhet och antalet övningstimmar är större för heltidspersonalen. I jämförelse med andra räddningstjänstkommuner så har en brandman på insats inom MBR färdighet och kunskap som överstiger riksgenomsnittet.

MBR kan samtidigt hantera sju insatser av liten omfattning. MBR kan ledningsmässigt per omgående hantera en insats som kräver särskild operativ ledning och samordning på plats och samtidigt hantera MBR:s övergripande strategiska och normativa beslutsnivå. Uthålligheten vid stora insatser är i jämförelse med andra räddningstjänster låg och man måste förstärka med resurser från andra räddningstjänster och organisationer för att kunna hantera långvariga stora och ”katastrofliknande” olyckor. Ovanstående faktorer sammantaget (trygghetsfaktor) bedöms MBR vara en genomsnittlig räddningstjänstkommun.

Inom MBR finns utryckningspersonal, med Räddningsverkets SMO-utbildning eller motsvarande (nivå 80), räddningsverkets 10 veckors utbildning eller motsvarande (nivå 10), så geografiskt placerad att kortast möjliga framkörningstider uppnås till de objekt som utgör störst risk. Förutom primär insats i eget område utgör styrkorna förstärkningsresurser till övriga delar av förbundets insatsområde.

Nybyggnation och ombyggnad förutsätts vara planerad och utformad enligt bilaga 1 för att MBR skall ha möjlighet att klara av uppsatta mål.

Tabellen i bilaga 2 visar hur snart man kan få hjälp vid en viss typ av olycka som inträffar inom en viss stadsdel/tätort eller längs ett visst vägavsnitt inom MBR:s område. Under gynnsamma förhållanden kan en räddningsresurs befinna sig nära en inträffad olycka vilket då väsentligt förkortar framkörningstiden enligt bilaga 2. Information om framkörningstiden till en specifik plats går att erhålla från MBR:s kansli.

MBR förväntas inte kunna genomföra räddnings- eller brandbekämpande insats på öarna i Mälaren inom en särskilt angiven tid på grund av flera osäkerhetsfaktorer som bl.a. vind, is och tillgång till båt.

Om en förmåga inte kan upprätthållas under längre tid eller om det kan befaras att en viss förmåga inte kommer att kunna upprätthållas under längre tid skall rapport lämnas till direktionen. Hit räknas också nedsatt förmåga pga. att antalet larm varit av sådan omfattning att beredskapen långa stunder varit kraftigt reducerad.

Stationerna 1600 och 1700 beskrivs under avsnitt 4.2 tom 4.5 som en station 1600/1700.

Förstahandsenheter med förmåga motsvarande minst det som beskrivs för enheten i Kvicksund finns alltid inom de respektive stationsområdena.

4.2. Brand

4.2.1 Räddningsstyrkornas förmåga

Station 1100, 1200, 1400 och 1600/1700 har kunskap och utrustning för:

- att självständigt utföra livräddande insats med rökdykare vid villa- eller lägenhetsbrand
- att påbörja livräddning och/eller invändig släckinsats i mindre och medelstor industri eller motsvarande
- att arbeta på tak och utföra håltagning i enkla takkonstruktioner
- att, tillsammans med förstärkning från annan station, genomföra normal livräddande rökdykarinsats upp till 50 meter
- att resa stege för livräddande insats upp till fyra våningar (11 m) från marknivå under förutsättning att transportväg och uppställningsplats för stege är utformad i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna
- att trycksätta en stigarledning med ett maximalt pumptryck om 12 bar, under förutsättning att stigarledningen är utformad i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna
- att självständigt utföra insats med skum mot en 100 m² spillbrand med brandfarlig vara alternativt säkra ett 300m² stort utsläpp mot brand
- att självständigt sätta angränsande lokal under övertryck
- att utföra insats mot gräsbrand, soteld, bilbrand, släckning av mindre brand i skog i anslutning till farbar väg
- kamerasök efter saknad person i tät rök

Station 1800 har kunskap och utrustning för:

- att kunna utföra livräddande insats med rökdykare vid villa- eller lägenhetsbrand efter förstärkning av närmaste enhet.
- att påbörja livräddning och/eller invändig släckinsats i mindre och medelstor industri eller motsvarande
- att arbeta på tak och utföra håltagning i enkla takkonstruktioner
- att resa stege för livräddande insats upp till fyra våningar (11 m) från marknivå under förutsättning att transportväg och uppställningsplats för stege är utformad i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna
- att trycksätta en stigarledning med ett maximalt pumptryck om 12 bar, under förutsättning att stigarledningen är utformad i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna
- att med stöd av närmaste enhet utföra insats med skum mot en 100 m² spillbrand med brandfarlig vara alternativt säkra ett 300m² stort utsläpp mot brand
- att självständigt sätta angränsande lokal under övertryck
- att **påbörja** insats mot gräsbrand, soteld, bilbrand, släckning av mindre brand i skog i anslutning till farbar väg
- kamerasök efter saknad person i tät rök som inte räknas som rökdykning

Station 1900 har kunskap och utrustning för:

- att självständigt utföra livräddande insats med rökdykare vid villa- eller lägenhetsbrand
- att påbörja livräddning och/eller invändig släckinsats i mindre och medelstor industri eller motsvarande
- att arbeta på tak och utföra håltagning i enkla takkonstruktioner
- att, tillsammans med förstärkning från annan station, genomföra normal livräddande rökdykarinsats upp till 50 meter
- att resa stege för livräddande insats upp till fyra våningar (11 m) från marknivå under förutsättning att transportväg och uppställningsplats för stege är utformad i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna
- att självständigt utföra insats med skum mot en 100 m² spillbrand med brandfarlig vara alternativt säkra ett 300m² stort utsläpp mot brand

- att självständigt sätta angränsande lokal under övertryck
- att utföra insats mot gräsbrand, soteld, bilbrand, släckning av mindre brand i skog i anslutning till farbar väg
- kamerasök efter saknad person i tät rök

Utryckningsstyrkorna i Västerås tätort har dessutom kunskap och utrustning för

- att utföra livräddande insats upp till åtta våningar (23 m) från marknivå under förutsättning att räddningsväg och uppställningsplats är utformad i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna
- att påbörja insats mot spillbrand 400m² samt brand vid depå i syfte att kyla omkringliggande cisterner i avvaktan på hjälp från släckmedelscentralen i Stockholm.
- släckinsats i stor lokal med hjälp av en ”superfläkt”.
- släckinsats i stor lokal med hjälp av ett lättskumsaggregat.
- släckning av bränder bakom tjocka massiva väggar, golv och tak med hjälp av tre skärsläckare

Enheten i Kvicksund har kunskap och utrustning för:

- att släcka motsvarande en mindre rumsbrand
- att dämpa och begränsa en icke fullt utvecklad brand i lägenhet
- att resa stege för livräddande insats upp till första våningen (3 m) från marknivå.
- att påbörja insats med skum mot en liten spillbrand med brandfarlig vara alternativt säkra ett mindre utsläpp mot brand
- kamerasök efter saknad person i tät rök som inte räknas som rökdykning
- att kunna agera pumpsötare till släckbil och motorspruta

4.2.2 Utryckningsbefälens förmåga

Samtliga styrkeledare, arbetsledare och insatsledare kan göra riskbedömning i samband med rökdykning. Kvicksund saknar initialt arbetsledare. Detta eftersom man bara är en person. Nästa enhet som anländer till olycksplatsen har arbetsledare.

Samtliga insatsledare kan dessutom

- göra riskbedömning av rökdykning i stora lokaler (>30m)
- organisera omfattande rökdykarinsatser

4.2.3 Räddningsstyrkornas placering

En byggnads placering i förhållande till närmaste räddningsstyrkas placering kan vara direkt avgörande för om MBR skall kunna klara angivna effektmål. Av bilaga 1 framgår vilken bebyggelse typ som kan godtas, med hänsyn till styrkornas normala placering. Av bilaga 2 framgår aktuella framkörningstider till olika områden inom MBR.

Med heltidsstationen på Brandthovdagatan i Västerås bemannad kan första räddningsstyrka vara framme vid centralasarettet, som utgör en särskild risk med många sängliggande patienter, inom 5 minuter. I normalfallet skall en insats på en avdelning ha påbörjats inom 15 minuter från larm. För att säkerställa ett snabbt angrepp och effektiv räddningsinsats finns en särskild insatsplan och återkommande orienteringar genomförs.

Räddningsstyrkorna i Virsbo, **Surahammar**, Hallstahammar, Kolbäck och Skultuna är samtliga försedda med en snabb mindre enhet (FIP) som kan rycka ut direkt från aktuell uppehållsplats till olycksplatsen. Detsamma gäller Kvicksund med den skillnaden att förstärkningen kommer från närliggande stationer.

4.2.4 Brandvattenförsörjning

Brandvattenförsörjning av brandplats

Säkerställd brandvattenförsörjning är en förutsättning för att MBR ska kunna leva upp till angivna effektmål. För att förhindra brandspridning mellan byggnader, i tätorter, behövs ett system för brandvattenförsörjning (brandpostnät). Branddammar kan inte ersätta ett brandpostnät. Systemet kan antingen vara konventionellt eller alternativt. Med alternativsystem avses system med stor flödeskapacitet med få uttagsposter. I bilaga 1 *Bebyggelse och brandvattenförsörjning* klargörs vilken flödeskapacitet och systemtyp som kan godtas för olika bebyggelse typer.

Materiel och kompetens finns för att brandvattenförsörja **en** brandplats kontinuerligt med 900 liter/min från öppet vattentag med hjälp av motorspruta. Öppna vattentag utgör dock endast komplement till minimikraven på brandpostnät i tätort om vattentillgången av någon anledning tillfälligtvis är begränsad.

MBR förfogar över materiel för att självständigt kunna upprätta ett 2 km långt slangsystem inom 60 minuter längs farbar väg i syfte att hindra en lågbrand att sprida sig över aktuell väg.

Vid brand i terräng skall 2 km slang kunna läggas ut och trycksättas på farbar väg, inom 60 minuter från begäran av räddningsledare.

I anslutning till vårdanläggningar inom MBR finns brandpostnät med kapacitet mer än 1200lit/min.

4.2.5 Avvikelser i brandpostnätet

I följande tätorter och stadsdelar är vattentillgången antingen för låg eller avståndet mellan brandposter för stort för att MBR:s förutsättningar att leva upp till effektmålen skall kunna anses vara optimala.

Inom Surahammar kommun

- Surahammars centrum
- Virsbo tätort
- Ramnäs bruksområde
- Surahammars bruksområde

Inom Hallstahammar kommun

- Strömsholm

Inom Västerås kommun

- Kvicksund
- Kärsta
- Ändesta
- Tortuna
- Orresta
- Östra Skiljebo i Västerås tätort
- Finnslätten i Västerås tätort
- Bäckby i Västerås tätort
- Örtagården

4.2.6 Avvikande framkörningstider

Med kompenserande åtgärder

Nedanstående objekt har längre framkörningstid för första släckstyrka än vad som anges i detta program. Fastighetsägaren har vidtagit kompletterande brandskyddsåtgärder för att kompensera den längre framkörningstiden.

- Ett höghus på Lillåudden nås efter 6 minuter.
- Ett gruppboende i Hökåsen nås efter 9 min.
- Femvåningshus i Kvicksund nås efter 14 min.
- Ett kontorshus i 7 våningar i Hallstahammar nås efter 9 min.
- Hotell Ramnäsgrården i Ramnäs nås av huvudstyrkan efter 15 min.

Nedanstående bostadshus i Hallstahammar har 15,5 minuters framkörningstid för höjdfordon. Insatstiden beräknas till 17,5 minuter till dessa byggnader. Fastighetsägaren har vidtagit kompletterande brandskyddsåtgärder för att kompensera den längre insatstiden.

- Hästhovsvägen 1 A-F
- Trädgårdsgatan 4-8, 50 A-F
- Snevringsvägen 45A

Utan kompensering åtgärder

Nedanstående objekt har längre framkörningstider för första släckstyrka än vad som anges i detta program utan att särskilda åtgärder har vidtagits av fastighetsägaren. Brandförebyggande aktiviteter kommer därför att genomföras av MBR för att i skälig omfattning kompensera för dessa längre framkörningstider. Dessa kan variera beroende på hur allvarliga avvikelserna bedöms och även variera över tiden. För mer information om vilka aktiviteter som är planerade kan man vända sig till MBR:s avdelning för förebyggande brandskydd.

- Ett höghus i Bäckby centrum som nås efter 5,5 min.
- Tre höghus på Bangatan som nås efter 5,5 min.
- Två höghus på Vitmårsgatan nås efter 5,5 min.
- 12 höghus i Rönby nås efter 6 min.
- Två gruppboenden i Tillberga nås efter 11 min.
- Fångvårdsanstalten i Tillberga nås efter 11 min
- Industriområdet i Ramnäs nås av huvudstyrkan efter 14 min.
- Schenströmska herrgården i Ramnäs nås av huvudstyrkan efter 14 min.

4.3 Trafikolyckor

Vägtrafikolyckor

I normalläget kan man räkna med hjälp av en första enhet inom 20 minuter oavsett geografiskt läge.

Samtliga utryckningsstyrkor har kunskap och utrustning för att självständigt kunna utföra insats med enklare losstagnning vid trafikolycka oavsett avstånd från farbar väg samt ge första hjälpen till skadade.

Två utryckningsstyrkor kan gemensamt utföra insats vid omfattande trafikolycka med flera personbilar.

Efter förstärkning från huvudbrandstationen kan komplicerad losstagnning ske på ett avstånd av mer än 20 meter från farbar väg oavsett plats inom medlemskommunerna.

Trafikolyckor längs de särskilt olycksdrabbade länsvägar samt riksvägarna inom MBR nås inom 10 minuter.

I Surahammars kommun norr om vägkorsningen länsväg 668/ RV 66 kan inte omfattande losstagnning av passagerare ske inom 30 minuter, om detta kräver specialutrustning. Ex. bussolyckor.

Enheten i Kvicksund har kunskap och utrustning för att:

spärra av, säkra olycksplatsen samt ge första hjälpen till skadade.

att kunna vara behjälpliga i arbetet med losstagnning vid trafikolyckor

Järnvägsolyckor

Utryckningsstyrkorna på stn 1100, 1200, 1600, 1700 **samt 1900** har kunskap och utrustning för att utföra arbetsjording av elledning vid tågmissöde.

Efter förstärkning från station 1100 (15-25 minuter) kan losstagning påbörjas på ett avstånd av > 20 meter från farbar väg. Angreppstiden på plats kan dock variera kraftigt beroende på aktuella terrängförhållanden.

30 minuter efter larm om en tågolycka inom MBR skall det finnas resurser på plats för stabilisering och friläggande av fastklämda personer, Losstagning kan då påbörjas, samordnat och kontrollerat, i den värst drabbade vagnen.

Inom 30 minuter kan MBR ha lika många enheter på plats som ett persontågset innehåller vagnar med undantag av sträckan Västerås-Enköping.

Utryckningsstyrkan i Surahammar har kunskap för:

att kunna bistå i arbetet med att utföra arbetsjordning av elledning vid tågmissöde.

att i övrigt kunna delta i arbetet vid en olycka med tåg

Enheten Kvicksundsområdet har kunskap för:

att kunna delta i arbetet vid en olycka med tåg

4.4. Nödställd person i sjö eller vattendrag.

Samtliga utryckningsstyrkor har kunskap och utrustning för att kunna utföra ytlivräddning.

Sjöar och vattendrag utan närhet till farbar väg nås inte inom 20 minuter.

MBR:s förstahandsenheter knutna till stationerna längs Strömsholms kanal är utrustade för att direkt vid framkomst kunna påbörja ytlivräddningsinsats.

Heltidsstyrkorna når i normalläget strand eller kaj mellan Björnöbadet i öster och Johannisbergbadet i väster, med en första resurs för ytlivräddning inom 12 minuter från larm.

Heltidsstyrkornas vattendykarorganisation förfogar över dykarrobot för snabb lokalisering av person under ytan.

I normalläget kan Västerås heltidsstyrkor tillsammans utföra vattendykning ner till 40 meters djup.

Enheten i Kvicksund har kunskap och utrustning för:

att utföra livräddning från land (ej tunn is).

att kunna förbereda och underlätta för dykinsats

4.5. Utsläpp farligt ämne

Samtliga utryckningsstyrkor har kunskap och utrustning för att påbörja livräddande insats vid kemikalieolycka med branddräkt och därefter spärra av riskområdet.

Samtliga utryckningsstyrkor har kunskap och utrustning för att kunna utföra sanering av brandfarligt spill i mindre omfattning.

Vid utsläpp av olja kan oljeskadebekämpning utföras i vattendrag och på land.

Västerås heltidsstyrkor har kunskap och utrustning för att kunna påbörja kemdykarinsats vid förekommande kemikalier inklusive kondenserade gaser.

Västerås heltidsstyrkor har förmåga att påbörja fartygsbrandsläckning inom hamnen för begränsande av brandspridning till omgivningen.

Kunskap och utrustning finns även för att utföra oljeskadebekämpning i hamnen i samverkan med Mälarhamnar AB.

Enheten Kvicksund har kunskap och utrustning för:

att evakuera drabbade ur riskområdet och ge första hjälpen till skadade utanför het zon samt spärra av riskområdet

att vara behjälplig vid sanering av brandfarligt spill i mindre omfattning

4.6. Ledning av insatser

MBR har förmåga att samordna flera enheter i samband med räddningstjänst. Denna samordning kan i normalfallet starta innan enhet nummer tre anländer till respektive olyckplats.

MBR har ledningsförmåga att kunna hantera åtta samtidigt pågående händelser av mindre omfattning.

MBR har genom samverkan tillgång till en Räddningschef i beredskap med befogenhet att disponera gemensamma resurser för bästa resultat vid aktuell händelse och upprätthållande av skälig beredskap för ytterligare händelser.

Utbildad personal inom organisationen kan organisera en räddningsstab i händelse av en omfattande olycka. Larmplaner, åtgärdskalendrar, insatsplaner och resursförteckningar liksom en lednings- och sambandsinstruktion finns för att möjliggöra en effektiv samverkan.

Efter förstärkning med egen fridygnsledig personal kan MBR hantera större insatser som inte pågår under flera dygn.

4.7. Speciella resurser och åtaganden

Beskjutning av gasflaskor kan genomföras genom utbildade skyttar inom MBR eller genom samverkan med närliggande räddningstjänstorganisationer. Om samverkan krävs kan det dröja upp till ca.45 minuter innan beskjutning kan ske.

I händelse av miljöfarligt utsläpp i Västeråsfjärden kan MBR ordna med avstängning av intagsledningen till Hässlö vattenverk genom att kontakta vakthavande tjänsteman på Mälarenergi AB.

MBR har insatsplaner och avstängningsnycklar för att snabbt kunna stänga av strategiska ventiler på huvudvattenledningen i Västerås.

4.8. Varning och information

Information vid allvarliga olyckor i fred, t ex där risk för att kemikalieutsläpp från industri eller transport av farligt gods bedöms påverka de som vistas i omgivningen, lämnas av MBR genom radio och/eller TV.

Varning till allmänheten kan ske genom att signalen ”Viktigt meddelande” ljuder i tätorterna Västerås, Kvicksund, Hallstahammar, Kolbäck och Surahammar enskilt eller samtidigt följt av information i radio och/eller TV. Signalen kan utlösas från MBR:s räddningscentral. Tyfonernas placering framgår av bilaga 3.

Varningsaggregaten provas regelbundet genom att signalen ”Viktigt Meddelande” sänds 1:a helgfria måndagen i månaderna mars, juni, september och december kl. 15.00. Signalens karaktär består av signal i 7 sek, tyst 14 sek osv. i ca 2 min. Därefter avslutas provningen med signalen ”faran över” 20 – 40 sek. Olyckor som MBR kan komma att informera eller varna om är utsläpp av giftiga eller brandfarliga kondenserade gaser, utsläpp av radioaktiva ämnen eller spridning av giftiga gaser från bränder.

4.9. Alarmering av räddningstjänsten

SOS-Alarm AB förmedlar larm som inkommer via telefonnummer 112. Utlarmning av räddningsstyrkorna sker utifrån fastställda larmplaner via ordinarie telekommunikationsnät eller via MBR:s radionät.

Vid brand i byggnad och trafikolycka med flera inblandade fordon larmas i normalläget de två snabbaste räddningsstyrkorna.

I händelse av längre teleavbrott hänvisas allmänheten via radio och TV till mobiltelefonnätet samt då detta inte fungerar under en längre tid till MBR:s brandstationer som antingen har direktlinje till inre befäl eller är bemannad och kan larma vidare via Rakel.

MBR förfogar över reservkraft för att säkerställa sambandet mellan förbundets olika brandstationer.

4.10. Speciella funktioner och kompetenser

Funktion	Kompetens
Inre befäl (IB)	Lägst räddningsledning kurs A. Vidareutbildad i räddningsledning kurs B samt internutbildning för att kunna tjänstgöra i stab. Eller motsvarande.
Insatsledare (IL)	Lägst räddningsledning kurs A. Vidareutbildad i räddningsledning kurs B samt internutbildning för att kunna tjänstgöra i stab. Eller motsvarande.
Styrkeledare heltid (SL)	Bm nivå 80 + räddningsledning kurs A
Styrkeledare RIB (SL10)	Bm nivå 10 + räddningsledning kurs A
Arbetsledare RIB (AL10)	Bm nivå 10 kompletterad med arbetsledarutbildning
Arbetsledare RIB (AL4)	Bm nivå 4 kompletterad med arbetsledarutbildning
Brandman heltid (Bm)	SMO-utbildning eller motsvarande
Brandman RIB (Bm10)	Grundutbildning räddningsinsats eller motsvarande.
Brandman RIB (Bm3)	Intern påbyggnadskurs 1 vecka (rökdykning).
Brandman RIB (Bm2)	Preparandutbildning 2 veckor eller motsvarande (Kvicksund).
Räddningschef i beredskap (RCB)	Brandingenjörskompetens och flerårig erfarenhet från övergripande ledning(avd.ch) kompletterad med högre samverkanskurs eller motsvarande.
Brandbefäl i beredskap (BiB)	Brandbefäl med mångårig erfarenhet av insatsledning eller brandingenjör med påbyggnadsåret (RUB) från brandingenjörslinjen.
Stabsbefäl i beredskap (SiB)	Brandbefäl med mångårig erfarenhet uttryckning och vana från att agera i chefs och/eller ledningsposition.

Specialistkompetens

Funktion	Kompetens
Skeppare	Erforderlig utbildning enligt Sjöfartsverket.
Styrare	Internutbildning
Vattendykare	Enligt Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter för vattendykning.
Dykledare	Enligt Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter för vattendykning.
Gasflaskskyttar	Licens på klass 1-vapen samt MSB-utbildning eller motsvarande.

4.11. Höjd beredskap

MBR bedriver ingen särskild övningsverksamhet med avseende på höjd beredskap och har inte heller någon särskild utrustning för detta ändamål. Medlemskommunerna ansvarar för specifika anläggningar och utrustning i syfte att skydda invånarna vid höjd beredskap. MBR ombesörjer på uppdrag av medlemskommunernas att statens varningsaggregat kontrolleras, underhålls och kan användas för varning av personer vid behov.

4.12. Övrigt

Samtliga utryckningsstyrkor har kunskap och utrustning för att påbörja losstagning av djur som fastnat eller gått ner sig i terrängen.

I enlighet med Västerås kommunfullmäktiges beslut 1999 svarar Tekniska nämndernas stab för sanering efter olje- eller kemikalieutsläpp inom Västerås kommun där den ansvarige ej omgående kunnat påträffas. Saneringsuppgiften gäller för strandområden och markområden som skadats genom utsläpp av olja eller kemikalier. För detta ändamål finns en saneringsplan framtagen. Saneringsplanen finns tillgänglig för inre befäl inom MBR. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsynsansvaret vid sanering efter olje- eller kemikalieutsläpp.

MBR har ett eget övningsfält strax utanför Västerås tätort samt ett specialutformat rökövningshus på huvudbrandstationen för säkerställandet av utryckningspersonalens insatsförmåga.

För räddningstjänst på Mälaröarna samt inom hamnen har MBR tillgång till en båt. Under vinterhalvåret, samt då skeppare inte finns att tillgå inom MBR, rekvireras båt externt. MBR har kunskap och utrustning att bistå vid sjöräddningstjänst och miljöräddningstjänst till sjöss under årets isfria period.

5. Resurser

5.1. Bemanning

MBR förfogar i normalfallet över cirka 32 man i beredskap inklusive ledningsfunktioner. Nivån kan variera framförallt beroende på svårigheterna att bemanna RIB-stationer. Inom MBR pågår ständigt ett arbete med att finna nya vägar till rekrytering av RIB-personal samt flexibla lösningar för att kunna hålla beredskapsnivån på en önskvärd nivå.

5.2 Avvikande bemanning

Om riskbilden tillfälligt förändras till det sämre kan den normala bemanningen ökas. Exempelvis vid skogsbrandrisk 5E. Se även förstärkt bemanning. Detta beslutas av räddningschefen, dennes ställföreträdare eller räddningschef i beredskap.

Vid oplanerad frånvaro kan antalet i utryckning reduceras. Bland heltidsstyrkorna sker dock ingen reduktion om man bedömer att risken är stor för att effektmålen inte kan uppnås.

Det totala antalet befäl i beredskap med lägst räddningsledarutbildning A och som kan rycka ut till en olycka skall aldrig understiga fem.

5.3 Avvikande uppehållsplats

För att möjliggöra förebyggande arbete, övningar och andra uppdrag kan avvikelser med avseende på geografisk placering göras i förhållande till planerad grundberedskap inom ramen för angivna mål. Syftet skall då vara att, trots tillfälliga förändringar i beredskapen, långsiktigt erhålla den bästa effekten av organisationens totala arbete. Hur dessa avsteg kan ske beslutas av räddningschefen.

5.4 Förstärkt bemanning (uthållighet)

Vid en omfattande olycka eller annan extraordinär händelse, t ex terroristhot, skogsbrandrisk eller omfattande snöoväder samt höjd beredskap kan bemanningen behöva ökas. Förutom inkallad personal måste MBR begära hjälp från andra räddningstjänster och andra organisationer för att kunna upprätthålla en tillräcklig beredskap vid långvariga insatser.

Samtliga brandingenjörer, insatsledare, och administratörer inom MBR är utbildade i stabsarbete. För förstärkt beredskap finns följande funktioner planerade och övade.

Funktion	Lägsta kompetens
Stabschef	Skall ha genomgått särskild stabsutbildning och ha erfarenhet från ledningsarbete i samband med insatser.
Information	God vana att hantera och bereda informationsärenden
Operativa resurser	Utbildning Räl A eller motsvarande inklusive stabsutbildning och god förmåga i MBR:s lägesuppföljningssystem (LUPP).
Strategiska resurser	Utbildning Räl A eller motsvarande inklusive stabsutbildning och förmåga att arbeta med MBR:s lägesuppföljningssystem (LUPP).
Analys	Befäl med god kunskap och förmåga inom analysområdet
Samband	Inre befäl eller person med liknande kunskaper om de tekniska hjälpmedlen.
Telefoni	Person som kan ta koppla inkommande samtal och ge svar på enkla återkommande frågor för att avlasta staben. (FRG)
Assistent	Administrativ personal med stabsutbildning. (FRG)

Vid maximal tillgänglighet av personal kan MBR organisera en bakre stab i treskift bestående av 5 personer. I samverkan med Eskilstuna och Strängnäs räddningstjänster kan denna förstärkas så att samtliga ovanstående funktioner kan bemannas.

För stöd för till ledningen på skadeplats kan brandbefäl avdelas från den bakre staben.

5.5 Fordon och materiel.

MBR förfogar över följande fordonsenheter.

Typ	Antal	Anmärkning
Förstahandsenheter	5	Med tryckluftskumssystem på samtliga RIB-stationer.
FIP-bilar	3	2 Bm i beredskap samt en RIB-anställd nivå 3 i Kvikksund.
Släck/räddningsenheter	8	Min en per station samt i ledningsfordonen.
Höjdenhet	2	Västerås tätort
Tankenhet	3	Förutsättning där utglesat brandvattenförsörjningssystem tillämpas.
Skärsläckarenhet	1	Separat bil inklusive fläkt.
Terränggående fordon	4	Terränggående lastbil samt 3 sexhjuliga motorcyklar
Vattendykarenhet	1	Särskild enhet med möjlighet till omklädning under färd.
Båt	2	Större båt förankrad i Mälaren. En större båt på trailer för insjöar.
Ledningsenheter	2	En av dessa utrustad för kvalificerad ledning vid större insats.

MBR förfogar över följande specialutrustning.

Typ	Antal	Anmärkning
IR-kamera	>8	Min en per station samt i ledningsfordonen.
Vapen för gasflaskbeskjutning	2	
Kärra med extra rökskydd	2	För beredskap och övning
Superfläkt	1	För underjordiska garage och tunnlar samt stora industrier
Skogsbrandcontainer	1	
Räddningscontainer	1	Utrustning för losstagning av fastklämda dock utan komplett tung räddningsutrustning för buss, lastbil mm.
Jordningsutrustning	4	Varje utrustning består av två jordlinor
Ytlivräddningsutrustning	6	
Dykrobot	1	För snabb lokalisering av person under vattnet.
Kemskyddscontainer	1	
Länscontainer	1	
Oljeupptagningsbåt	1	Inlånad av Mälarhamnar AB från Kustbevakningen
Sambandsvagn	1	Bemannas av FRO

MBR planerar att förstärka med en FIP-enhet i Ramnäs om man lyckas rekrytera tillräckligt många..

5.6 Förstärkningsresurser

MBR har avtal om **hjälp med första insats** enligt följande:

- Eskilstuna räddningsstyrka utför första insats på Nyckelön
- Sala räddningstyrka utför första insats i Solinge
- Ransta räddningsstyrka utför första insats i Hallsta, Tallbacka och Tomta
- Enköpings räddningsstyrka utför förstainsats på E18 mot Västerås.
- Köpings räddningsstyrka utför första insats på ön Billingen och på E18 mot Hallstahammar.

MBR har avtal om **omedelbar förstärkning med fyra man och fordon** vid stor olycka med följande kommuner:

- Räddningstjänsten Enköping-Håbo
- Eskilstuna räddningstjänst
- Södra Dalarnas räddningstjänstförbund
- Västra Mälardalens kommunalförbund
- Sala-Heby räddningstjänst

MBR har avtal om att ”**första insats**” enligt följande:

- Virsbo FIP-enhet utför första insats i Vretarne och Västervåladelen av Fagersta kommun samt Trehörningsområdena i Sala kommun
- Surahammars FIP-enhet utför första insats i Gnällbäckenområdet i Sala kommun
- Skultuna räddningsstyrka utför första insats i Bångbo i Sala kommun
- FIP i Kvicksund utför insats i Kvicksundsområdet söder om Mälaren.

Avtalen i sin helhet finns tillgängliga på MBR:s kansli.

5.7 Ledningsresurser för räddningstjänst

Inom MBR finns en räddningschef med brandingenjörsexamen och särskild utbildning i samverkan mellan räddningstjänstorganisationer som ansvarar för att räddningstjänstverksamheten är ändamålsenligt ordnad. En ställföreträdande räddningschef finns med samma kompetens.

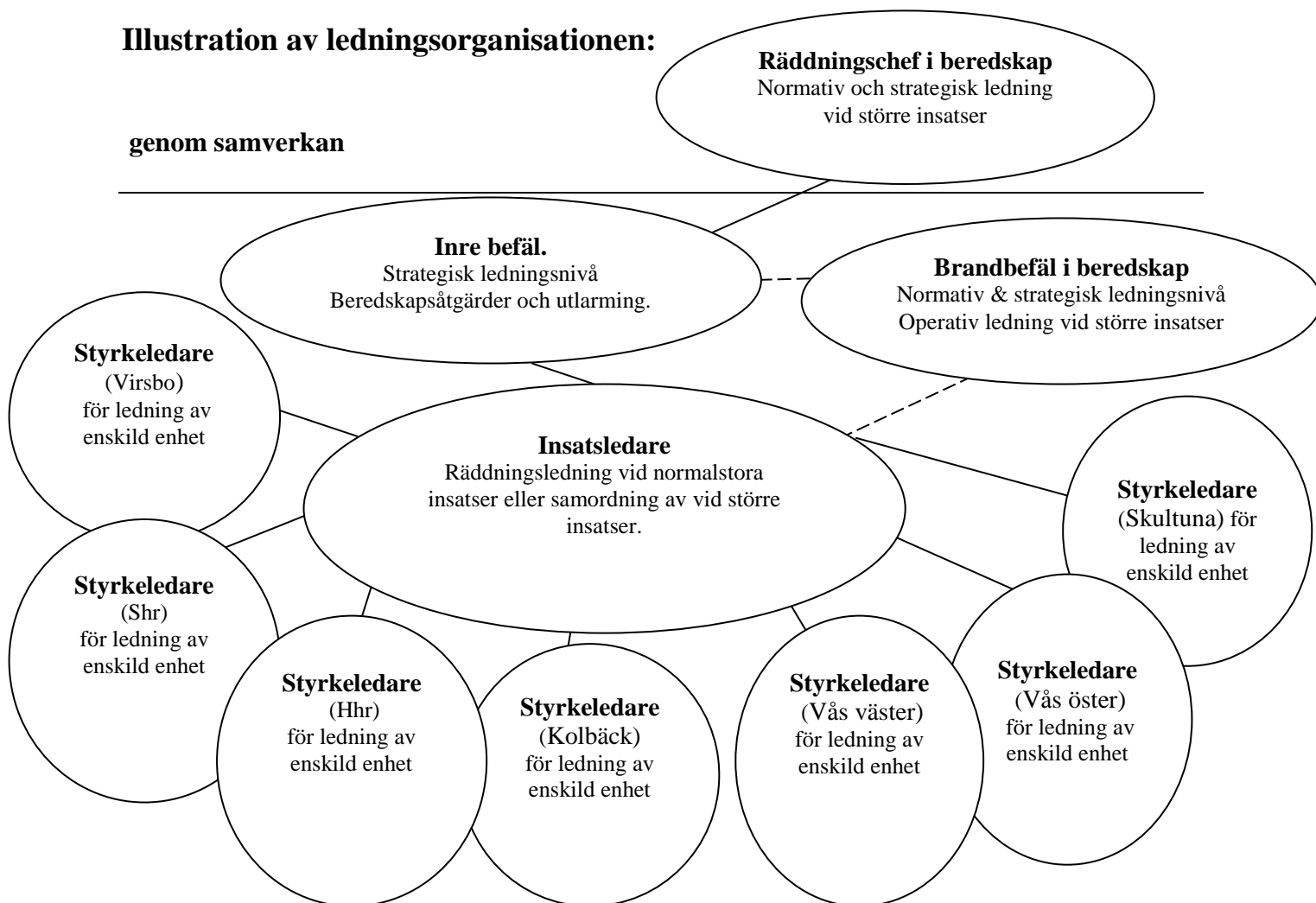
Den övergripande yttre ledningen av MBR:s räddningstjänst utövas normalt av funktionen brandbefäl i beredskap (BiB). Vid varje larm finns även ett befäl (IB) som bemannar MBR:s ledningscentral

(systemledning). Som räddningsledare (operativ ledning) vid varje insats fungerar befäl utsedda av räddningschefen.

För mer omfattande händelser, bl.a. där BiB blir ianspråktagen som räddningsledare ute på en olycksplats, finns en gemensam räddningschefberedskap för normativ och strategisk ledning.

Illustration av ledningsorganisationen:

genom samverkan

6. Förkortningar

AL	Erfaren brandman RIB med arbetsledarutbildning som kan fungera som insatschef i ett inledande skede av en olycka. Har ej räddningsledares befogenhet.
BiB	Brandbefäl i beredskap
Bm	Brandman som kan vara heltidsanställd eller RIB-anställd. Olika nivåer utifrån utbildningsomfattning.
FIP	Första Insatsperson.
IB	Inre befäl
IL	Insatsledare tillika räddningsledare vid normalstor insats. Samordnare av olika styrkors arbete vid större insatser.
IR-kamera	Kamera som känner av värmskillnader och därmed hjälper till att lokalisera människor i rök samt underlättar lokalisering av dolda bränder i byggnadskonstruktioner.
IVPA	Första hjälpen i väntan på ambulans
MBR	Mälardalens Brand- och Räddningsförbund
RC	Räddningscentral (bakre stab/ledning) varifrån räddningstjänsten som helhet inom MBR leds vid omfattande olyckor/händelser.
RIB	Räddningspersonal i beredskap som har detta som bisyssla vid sidan om sin huvudanställning.
SL	Styrkeledare tillika räddningsledare vid litet larm. Chef över styrka om 1-5 man under insats.
SMO	Skydd mot olyckor

7. Begrepp och definitioner

Akut störning	Exempel. Trasigt fordon, trasig materiel, oväder, plötslig sjukdom, vägarbeten.
Beredskap	En kombination av ett antal personer med viss förmåga som kan ”rycka ut” inom viss tid.
Brandcell	Ett eller flera rum som kan motstå brandspridning under viss tid
Brandpostnät	Kommunalt vattenledningssystem i mark/gata inom tätbebyggt område med ett avstånd till närmaste brandpost som inte överskrider 125 meter och som kan leverera minst 600 liter/min.
Brytpunkt	Geografisk plats dit räddningsenhet dirigeras i avvaktan på insats.
Bussolycka	Buss för ca.50 passagerare som hamnat på sidan eller på taket med flera fastklämda som följd.
Framkörningstid	Tiden från det att räddningsenheten erhållit larm till dess att första enhet anländer till olycksplatsen. Till detta skall läggas angreppstid för att erhålla ”insatstid”.
Första hjälpen	Omedelbar hjälp som utförs av lekmän vid plötslig sjukdom, i väntan på medicinsk expert hjälp.
Höghus	Byggnad med fler än sex våningar över mark.
Insatstid	Framkörningstid plus tid för uppstart (angreppstid) på en brandplats
Kritiska förhållanden	Sämsta förhållanden vid en brand som är acceptabla för människor. Gränsvärden enligt byggreglerna: ax temp. 80°C, ax strålningsintensitet 2,5 kW/m ² , minst 5 meter siktsträcka. När alternativ utrymningsväg utgörs av räddningstjänstens stegutrustning får de utrymmande inte utsättas för skadliga doser av giftiga gaser. Gränsvärden för toxicitet sammanfaller med siktsträckan.
Medelstor industri	1200-2500 m ²
Miljöatlas för Mälaren	En insatsplan över Mälaren i vilken det anges särskilt känsliga områden med tanke på djur, natur och dricksvatten.
Motorspruta	Bogserbar pump med förmåga att suga upp vatten från öppet vattentag.
Nivå 2	Utbildningsnivå som motsvarar den preparandutbildning som MBR ger nyanställd RIB-personal.
Nivå 3	Nivå 2 med påbyggnadsutbildning för att kunna fungera i rollen som FIP
Nivå 10	Utbildningsnivå som motsvarar den 10 veckors utbildning som Räddningsverket tillhandahåller. Inkluderar äldre utbildning för hel- och RIB-brandmän.
Nivå 80	Utbildningsnivå som motsvarar den tvååriga SMO-utbildning som Räddningsverket tillhandahåller. Inkluderar äldre kompetensutbildning för heltidsbrandmän.
Normalläge	Planerad normalbemanning med tillgång till ordinarie fordon och materiel och inga pågående insatser.
Normalt Byggnadstekniskt brandskydd	Brandskyddet är utformat i enlighet med de för byggnaden aktuella reglerande byggreglerna.
Oplanerad frånvaro	Frånvaro som inte går att lösa med normal omplanering eller vikarier. Till oplanerad frånvaro räknas inte tjänstledigheter, planerad föräldrarledighet, semester, utbildning i tjänsten och liknande.
Småhus	Bostadshus inrymmande högst två bostadslägenheter t ex villa, parhus, radhus, kedjehus och fritidshus. I brandtekniska sammanhang räknas parhus, radhus och kedjehus som sammanbyggda småhus.
Tredje man	En juridisk person som inte kan anses ha haft något ansvar för att en händelse skulle ha kunnat undvikas och inte heller på annat sätt kunnat förväntas ha tagit enskilt ansvar för att hindra eller begränsa skador till följd av en viss olycka. Exempel: <ul style="list-style-type: none"> • Besökare i okänd miljö utan självklar kunskap och förmåga att kunna hantera en olyckshändelse i aktuellt objekt, • patient på vårdinrättning, • boende om branden inte startat i vederbörandes lägenhet, • granne till fastighet i vilken branden startat, • besökare i varuhus, biograf eller annan samlingslokal, • allmänhet som vistas utanför anläggning där en olycka inträffat.
Tätort	Samhälle med minst 200 invånare och med högst 200 meters avstånd mellan husen.
Utglesat brandvattenförsörjningssystem	Brandvattenförsörjningssystem som bygger på principen att behovet av brandvatten tillgodoses med hjälp av räddningstjänstens fordon och att vattenpåfyllning sker vid brandpost belägen inom rimligt avstånd från brandplatsen. Detta förutsätter att aktuell brandposts flödeskapacitet är minst 900 liter/minut, att avståndet mellan brandpost och brandplats inte är längre än 1000 meter på farbar väg och att vattentillgången 15 minuter efter larm inte understiger 300 liter/min på brandplatsen och uppgår till minst 600 liter/min 30 minuter efter larm.
Vårdanläggning	Byggnad för sjuk- eller socialvård samt omsorg om personer med funktionshinder, t ex sjukhus, sjukhem, vårdhem, förskola och fängelse.